

EĞİTİMİN TEMEL İŞLEVLERİ BAKIMINDAN SURIYELİ MÜLTECİLERİN EĞİTİMİ¹

Education Of Syrian Refugees In Terms Of Basic Functions Of Education

Reference: Zabun, B. (2020). "Eğitimin Temel İşlevleri Bakımından Suriyeli Mültecilerin Eğitimi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 6(38): 2097-2102.

Prof. Dr. Beyhan ZABUN

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Felsefe Grubu Eğitimi ABD, Ankara/Türkiye
ORCID: 0000-0001-8974-9103

ÖZET

Bu çalışmada halen ülkemizde yaşayan ve muhtemelen süreç içerisinde toplumsal yapımıza entegre olacak olan Suriyeli mültecilerin durumu eğitimin temel işlevleri bakımından sosyolojik, antropolojik olarak ele alınmıştır. Resmi verilere göre yaklaşık 4 milyon civarında Suriyeli ülkemizde yaşamaktadır ve 1 milyon civarında farklı kademelerde olmak üzere Suriyeli öğrenci, öğrenci adayı ya da önümüzdeki süreçte öğrenci olacak çocuk bulunmaktadır. Suriyeli öğrenci nüfusu, nicel olarak bunların eğitimlerinin nasıl yapılacağı ve bu bireylerin topluma nasıl entegre edileceğinden öte, eğitimin temel işlevleri bakımından kendi toplumumuzu, bölgemizi ve dünyayı orta-uzun vadede ilgilendiren daha önemli bir sorundur. Bu bağlamda yapılacak olan formel/enformel eğitimin işlevleri bakımından önemi daha da artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Sosyal yapı, Sosyal bütünleşme

ABSTRACT

In the current study, the formal education of the Syrian children living in Turkey who are in the position of refugees under temporary protection was investigated sociologically in terms of the two basic dimensions of social integration. Social integration are regarded in two dimensions as functional and spiritual. According to official data, there are almost 4 million Syrians living in Turkey. The integration of 4 million people to the social structure is a hard process with all its dimensions. Education is the most important instrument of the Integration process. One of the significant functions of formal education is to make the individual a member of community. Being a sociological phenomenon, integration corresponds with the social integration and the objectives of education. While socialization and cultural heritage transfer, as the objectives of education, aims at spiritual integration, the purpose of political function, economic function and the function of developing the individual are functional integration.

Keywords: Education, Social Structure, Social Integration

1. GİRİŞ

Coğrafi konumu, tarihsel alt yapısı, jeopolitik önemi ile Türkiye tarih boyunca sosyal anlamda fiziki toplumsal hareketliliklerin merkezi bir ülke olmuştur. Bu özelliği dolayısıyla savaşlar, doğal afetler ve diğer toplumsal bunalımların neden olduğu göç hareketlerine, mülteci akınlarına maruz kalmıştır. Tarihsel olarak bu olayların yaşandığı dönemlerde genel olarak Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin konuya yaklaşımı kültürel, dini, politik bir anlayışla, mağdur ve mazlumlara hamî bir misyonla kucak açılması olmuştur. Osmanlı tarihindeki en bariz örnek olarak İspanya Yahudileri ya da Cumhuriyet tarihi boyunca Kafkaslar, Balkanlar, Ortadoğu ve dünyanın birçok yerinden herhangi bir sebeple ülkemize sığınmak isteyen insanları ülkemiz kabul etmiştir. Sebebi, şekli her ne nasıl olursa olsun bu tarihsel olgular üzerine bilimsel, entelektüel, siyasal tartışmalar yoğun olarak devam etmiştir. Kategorik olarak farklı olgular da olsalar, örneğin Nüfus mübadelesi, Peşmerge akını, Suriyelilerin savaş sürecinde Türkiye'ye gelmeleri ile ilgili tartışmalar halen farklı bağlamlarda devam etmektedir. Bu tartışmalar genel olarak dış politikanın yönetilmesi, din/mezhep, ekonomi, iç toplumsal barış, komşularla ilişkiler eksenlerinde yoğunlaşan tartışmalardır. Örneğin, ülkemize sığınan Suriyeliler açısından bakıldığında süreç olarak olgunun tartışıldığı genel başlıklar, dış politikanın iyi/kötü yönetilmesi, Suriye'nin iç meselesine karışma/bölgede söz sahibi ülke olma, dini olarak taraf/muhafif yaklaşımla mezhep tartışmaları şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Tartışmanın toplumsal bağlamda bireyler düzleminde tartışıldığı daha güncel başlık ise Suriyelilerin, onları himaye ettiğimiz misafirlerimiz mi yoksa ülkemizde bazı sorunlara neden olan yeni bir toplumsal grup oldukları yönündedir.

¹ Bu çalışma I. Uluslararası Canik Göç Sempozyumunda sunulan bildirinin gözden geçirilmiş halidir.

Bu çalışmada bu tartışmanın aktüel, siyasal yönünü oluşturan subjektif yönlerine hiçbir surette değinilmeyecektir. Ayrıca güncel, siyasal ya da medya ve bilimsel literatürde devam eden kavramsallaştırma tartışmasına, yani Suriyelilerin hukuki statülerine ilişkin tartışmalara bu çalışma kapsamında girilmeyecektir. Örneğin toplumuzla Suriyelilerle ilişkileri bir bağlamda ensar – muhacir ilişkisi şeklinde değerlendirilirken başka bir bağlamda Suriyeliler için bazı toplumsal sorunlara neden olan ve olumsuz özelliklerle anılan değerlendirmeler yapılmaktadır. Konunun günlük insan ilişkilerindeki diyaloglardaki içeriği, kitle iletişim araçları ve sosyal medyadaki güncelliği dikkate alındığında önemi çok boyutlu olarak ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizdeki Suriyelilerin durumu bu tartışmalardan bağımsız olarak olumlu/olumsuz yönleri ile “sosyal olgu” ve bu olgu ile ilgili sosyal problem olarak ele alınmalıdır. Bu bakımdan bilimsel, sosyolojik geniş bir perspektif, yöntem olarak benimsenmektedir.

Bir toplumsal yapının en temel sosyal kurumlarından birisi de eğitimidir. Öyle ki eğitim, diğer toplumsal kurumların şekillenmesinde başat bir işlev de görmektedir. Türkiye'nin toplumsal yapısında eğitim, bir toplumsal kurum olarak toplumsal yapının şekillenmesinde, değişmesinde, gelişmesinde ya da gerilemesinde olumlu/olumsuz işlevler görmektedir.

Türkiye'nin toplumsal yapısına demografik olarak yeni bir unsur olarak eklenen Suriyeli mültecilerin, yukarıda da belirtildiği gibi önemli bir kısmı toplumsal sorunlar teşkil eden yeni bir insani/toplumsal olgu olarak ele alınması gerekmektedir. Güncel olarak tartışılan, ekonomi, din, iç barış, dış siyaset konularının aslında tamamını da kuşatan daha kapsayıcı bir konu ve sorun olarak esas ele alınması gereken ise Suriyeli mültecilerin eğitimi ve sosyal bütünleşmelerini sağlayacak diğer süreçlerdir. Ülkemizde resmi kayıtlara göre yaklaşık 4 milyon civarında Suriyeli bulunmaktadır. Bu resmi rakama karşın sayının daha fazla olabileceğine ilişkin tartışmalar da vardır. 4 milyon insanın tamamının bundan sonra Türkiye'de yaşayacağı önkabülü, bu konuda siyasi otoritenin ve ilgili sorumluların açıklamalarına dayanmaktadır.

Çalışmada tartışmanın merkezi formel eğitimin işlevleri olarak ele alınmıştır ancak formel eğitim çağı dışındaki yetişkinlerin her konudaki eğitimleri de yukarıda tartışılan sorunlar bakımından değerlendirilmelidir. Örneğin Suriyelilere Türkçe öğretilmesi bu bakımdan örneklendirilebilecek temel konulardan birisidir.

2. EĞİTİMİN İŞLEVLERİ

Eğitim en genel anlamı ile bireyi yaşadığı toplumun bir parçası haline getirme ve ona davranış kazandırma sürecidir. İçerik ve yöntem farkı olarak ya da onun bir parçası olarak öğretim eğitimle iç içedir. Eğitim temel toplumsal kurumlardan birisidir ve bireyi ve toplumu kuşatan bir niteliği vardır. Öyle ki, örneğin, toplumların devamlılığı kültürün yeni kuşaklara aktarılması anlamında eğitsel bir süreçtir. Bir çocuk formel/enformel eğitsel süreçler yoluyla yaşadığı toplumun bir ferdi haline gelir. Eğitim temel işlevleri, toplumsallaştırma, kültürel mirası aktarım, siyasal işlev, seçme-yöneltme işlevi, bireyi geliştirme işlevi, ekonomik işlev ve gizli işlevler şeklinde sıralanabilir (Konuk, 2002).

Ülkemizde yaşayan Suriyeli her yaştaki bireyin eğitimini toplumsal ve stratejik olarak eğitimin işlevleri bakımından şu şekilde değerlendirebiliriz.

2.1. Toplumsallaştırma

Genel olarak eğitimin en temel işlevi bireyi toplumsallaştırması yani yaşadığı toplumun bir ferdi haline getirmesidir. Bu işlev aslında bireyin kültürlenme yoluyla inşa edildiği süreçtir. Bu süreçte birey yaşadığı toplumun bütün özelliklerini değer, duygu ve davranış olarak kazanır. Bireyin anadili, büyük ölçüde dini, değerleri ve bu çerçevedeki davranış kalıpları bu süreçte kazanılır ve şekillenir. Toplumsallaşma bireyin doğumundan hatta doğum öncesinden başlayan ve ölümüne kadar devam eden olgudur. Bu bakımdan formel eğitimin sosyalleştirme işlevi sınırlı bir bağlamda iken enformel bütün süreçlerde birey ölene kadar sosyalleşir. Sürecin her yeni ve farklı aşamasında yeni değerler, statüler, roller ve davranış kalıpları edinir.

Formel eğitim bireyin bir akran grubu sosyalleşme ortamı olarak, okulöncesi aşamadan başlayarak lisansüstü eğitim aşamasına kadar devam eden bir süreçtir. Bu süreçte eğitimin diğer amaç ve işlevlerinin de gerçekleştirilmesi için uygulamalar vardır ancak genel olarak öğretimle birlikte, örneğin kişinin toplum içinde işgal edeceği statüye ilişkin değer ve rollerin kazandırılmasıdır ki, bu da sosyalleşmedir.

Türkiye’de değişik yaş gruplarında, hatta Türkiye’de doğup bugün eğitim çağına gelen yaklaşık 800 bin Suriyeli çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların önemli bir kısmı eğitim sistemine dâhil edilmiştir. Bu konuda literatürde sık rastlanan çok sayıda rapor, proje çıktıları ve diğer akademik yayınlar mevcuttur. Temelde sadece nicel olarak bu çocukların eğitim sistemine dâhil edilmeleri, siyaset ve eğitim kurumu tarafından yapılması gerekenin yapıldığı anlamına gelmemelidir. Esas olan, eğitimin en temel işlevinin bu toplumsal kesim için de işe dönük, pratik ve pragmatik olarak gerçekleştirilmesidir. Bütün çağ nüfusu, yaş aralığı ve öğrenim düzeyinden Suriyeli öğrenciler için Türk eğitim sisteminin başat amacı, toplumsal entegrasyonları bakımından bu öğrencileri Türkiye’nin toplumsal yapısına uygun bir sosyalleştirme sürecine tabi tutmasıdır. Burada kastedilen hiçbir surette bir özümseme ya da asimilasyon süreci değildir.

Temel olarak insani ve toplumsal bir yaklaşımla, bu insanların kendi kendilerine, kendilerini de bu toplumun bir parçası oldukları hissini doğuracak eğitim-öğretim uygulamaları özenle gerçekleştirilmelidir. Bir kültürlenme süreci olan bu eğitim sürecinin en temel unsuru dil öğretimidir. Tarihsel, kültürel, dinsel ve birçok bakımdan paylaştığımız ortak değerler ve gösterdiğimiz ortak özellikler bakımından süreç zorlayıcı olmayacaktır. Ancak etnik bir asabiyetle Suriyelilerin kendi içlerine çekilmeleri ve dışa kapanmaları, ekonomik, siyasi başka gerekçelerle devletin ya da Türk toplumunun olası yanlış yaklaşımları ile bu süreç istenildiği gibi şekillenemeyebilir. Eğitim bu bağlamda Suriyelileri toplumun bir parçası yapmanın yegâne yolu değildir. Eğitim, iletişim, ekonomi, kentleşme, toplumsal dâhil etme süreçleri ile desteklenmelidir.

2.2. Kültürel Mirası Aktarma

Kültür bir toplumun en temel unsurudur hatta toplumun kendisidir denilebilir. Kültür bir toplumun kimliğini oluşturan en önemli öğedir. Toplumun eğitim aracılığıyla devamlılığının sağlanması kültürün yeni kuşaklara aktarımı ile gerçekleşir. Bu bakımdan bu işlev hayati önem taşır. Türk eğitim sistemi genel olarak bir Türk çocuğuna okul öncesi aşamadan başlayarak bütün eğitim sürecinde, farklı dersler, öğretim uygulamaları, etkinlikler, törenler vb. uygulamalarla tarihsel/kültürel birikimi aktarır. Bu, örneğin, okul öncesinden başlayarak edebiyat ve sanat dersleri ile kültürün sözlü ürünlerinden olan müziğin öğretilmesi şeklinde tezahür edebilir ya da Tarih dersleri bu bakımdan ayrı ve önemli bir işlev görmektedir.

Yukarıda değinilen iki toplumun tarihsel/kültürel birikimlerinin benzerliklerine rağmen temel olarak farklılık gösteren ve örneğin eğitimin ideolojik işlevi bakımından önem arz eden pek çok kültürel, tarihsel unsurun Suriyeli öğrencilere içerik olarak kazandırılması zorunludur. Bu bağlamda, örneğin, Türkiye’de doğmuş ve öğrenim hayatına başlamadan öğrendiği Türkçe ile iki dilli denilebilecek bir Suriyeli çocuğun bu yetkinlikle, bir Türk çocuk kadar kültürel unsurlara vakıf olması sağlanabilir. Bu, önemli bir avantaj olan kültürel benzerliklerin eğitim yoluyla bireye öğretilmesiyle toplumsal bütünleşmeye katkı sağlayabilir(Arslanoğlu, 2015).

2.3. Siyasal İşlev

Eğitimin en temel işlevlerinden birisi de siyasal yani ideolojik işlevidir. Eğitimin siyasal işlevi bütün öğretim kademelerinde var olmakla birlikte ağırlıklı olarak duyuşsal davranış eğitimin yapıldığı, temel toplumsal değerlerin kazandırılmaya çalışıldığı ilköğretim aşamasında daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Eğitimin siyasal işlevi özde, devletin istediği insan modelini yetiştirme etkinliğidir. Bu genel olarak bütün formel eğitim süreçlerinin önemli işlevlerinden birisidir. Devletin hangi düşünsel, duygusal ve davranışsal özelliklerle bezenmiş, istediği insan tipi, eğitim

süreçlerinde ders içerikleri, kitaplar, etkinlikler, törenler, söylemler ve semboller ile inşa edilir. Örneğin ülkemizde bayrak törenleri İstiklal Marşının söylenmesi eğitimin ideolojik işlevine yönelik bir eğitsel faaliyettir. Bu yaklaşımla öğrencilerde bağımsızlık, özgürlük, devletine ve milletine bağlılık duygularının gelişmesi beklenir. Aynı şekilde eğitim yoluyla bilinçli seçmen ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amaçlanır. Toplumun ihtiyaç duyacağı siyasi liderler de yine eğitim yoluyla yetiştirilecektir(Doğan, 2011).

Suriyeli öğrencilerin toplumsal entegrasyonu bakımından eğitimin ideolojik işlevi büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda ideolojik işlevden kastedilen totaliter, faşizan bir yaklaşımla tek tip birey yetiştirmek isteğinde olan eğitim politikaları ve uygulamaları değildir. Manevi ve fonksiyonel olarak bütünleşmiş toplumun, hukuk ve diğer toplumsal kontrol normlarının himaye ve denetiminde devamlılığının sürdürülmesi için eğitimden beklenen işlev, bu değer ve normların benimsetilerek davranışa dönüştürülmesinin sağlanmasıdır.

Suriyelilerin her öğretim kademesinde eğitimlerinden, eğitimin ideolojik işlevleri bakımından beklenen amaç bir “kimlik inşası” işlevi değildir. Örneğin, Türkiye’de doğup büyümüş ve anadil düzeyinde Türkçe konuşan Suriyeli bir çocuğun ilköğretim Hayat Bilgisi dersi kapsamında “Yurdumuz” başlıklı konuda Türkiye’yi 7 yıl önce ailesinin sığındığı ülke değil bugün kendi doğup büyüdüğü ve ait olduğu vatani duygusal içeriği ile öğretilmesidir. Bunun dışında soysal, etnik, dinsel ya da mezhepsel herhangi bir amaç ve içeriğin bu işlevle ilişkisi yoktur.

Demokratik yurttaşlık eğitimi bağlamında eğitimin siyasal işlevi ele alındığında ise Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilerden doğal olarak farkları yoktur. Bu noktada esas olan temel evrensel insan hakları, hukuk, diğer toplumsal normlar çerçevesinde fonksiyonel bütünleşmeye yönelik olarak vatandaşlık eğitimi yapılmasıdır. Bu kapsam okul öncesinden başlayarak farklı düzey ve içerikte ortaöğretim sonuna kadar yapılmaktadır.

Ülkemizdeki Suriyelilerin her bağlamdaki konum ve sorunlarına ilişkin olumlu/olumsuz tartışmalar devam etmektedir. Bu tartışmaların ağırlık merkezlerinden birisi de kaçınılmaz olarak siyaset kurumudur. Siyasal bağlamda yapılan tartışmaların zemini ağırlıklı olarak kitle iletişim araçları ve sosyal medyadır. Genel izlenimle bu tartışmaların düzey ve içeriği taraf ya da muhalif bir yaklaşımla günlük siyasetin ötesine geçememektedir. Ancak tekil, münferit olaylar da olsa yaşanan bazı sorunlar ya da sosyal medyada gerçek dışı ortaya konulan paylaşımlarda toplumsal bütünleşmeye zarar verici sonuçlar görülmektedir. Bu bakımdan da bu ve benzeri sorunları çözmeye odaklı eğitim etkinlikleri eğitimin bütünleştirici işlevi bakımından önem arz etmektedir.

2.4. Seçme-Yöneltme, Bireyi Geliştirme İşlevi

Toplumun her bakımdan sürekli, kararlı bir gelişim sürecinde olması eğitimin seçme ve yöneltme işlevi ile doğrudan ilgilidir. Seçme ve yöneltme genel eğitim felsefelerinin ve özelde Türk milli eğitiminin temel amaç ve ilkelerinden birisidir. Bu çerçevede toplumun, devletin ya da özel sektörün her alanda ihtiyaç duyduğu insan gücü bu şekilde eğitilecektir. Bu noktadaki temel amaç eğitimin daha içerikli-işlevsel, birey ve toplumun yararına, bireyin ilgi, eğilim ve istidadını esas alan bir yaklaşımdır.

Eğitimin her kademesindeki Suriyeli öğrenci açısından eğitimin bu işlevi hayati önem arz etmektedir. Şöyle ki, fonksiyonel toplumsal bütünleşme bireyin nitelikleri ile topluma katkıları ve bu yönü ile toplum tarafından ona duyulan ihtiyaç bakımından toplum tarafından kabullenilmesidir. Yukarıda ele alınan, Suriyelilerle ilgili dışlayıcı, aktüel, siyasal tartışmalardan birisi de ülkemize sığınanların genel olarak eğitimsiz, bir uzmanlık mesleğine sahip olmayan bireyler olduğu yönündedir. Bu algı, bir kısmı mesnetsiz, bazı sosyal medya kışkırtmaları ile desteklendiğinde toplumsal bütünleşmeyi güçleştirici hatta sosyal çözülmeye ve çatışmaya neden olabilecek sonuçlar doğurmaktadır. Bu bakımdan her öğretim düzeyinde Suriyelilerin eğitiminde bu unsur hayati olarak ele alınmalıdır. Türk eğitim sisteminin Türk toplumu açısından da en temel sorunu seçme ve yöneltme işlevinin yeterli olmamasıdır. Sorunun güncel sonuçları işsizlik ve bunun doğurduğu diğer sosyal sorunlar olarak somut bir şekilde yaşanmaktadır. Aynı sonucun ve bunun doğuracağı diğer

toplumsal sorunların Suriyeliler örneğinde toplumsal bütünleşmeye olumsuz etkileri hatta toplumsal çözülmeye neden olabilecek yönleri dikkatle ele alınmalıdır.

Eğitimin bireyi geliştirme işlevi, sonucu itibariyle toplumun gelişmesine katkı sağlayan sürece işaret etmektedir. Eğitim yoluyla bireyin, potansiyel ve imkânlar çerçevesinde her bakımdan gelişmesi ve yetkinleşmesi bireyin bu kazanımlarla topluma entegrasyonunu kolaylaştıran bir yoldur. Bu kazanım birey ve toplum açısından sonuçları bakımından karşılıklı bir kazanımdır. Örneğin, mesleki eğitim sürecinden sonra iş bulan, başarılı bir teknisyen olan bireyin, toplum için yarattığı katma değer ve bireyin kendini bu bağlamda gerçekleştirmesine bağlı olarak hissettiği olumlu duygularla toplumla bütünleşmesi hem toplum hem de birey için kazanımdır. Bu olgu ülkemizde yaşayan Suriyeli bir bireyin toplumla bütünleşmesi bakımından aynı seviyede önem arz etmektedir.

2.5. Ekonomik İşlev

Ekonomi temel toplumsal kurumlardan birisi olarak diğer toplumsal kurumların şekillenmesinde belirleyici olan başat bir kurumdur. Ekonomi eksenli toplumsal değişim dikkate alındığında ekonominin toplumun alt yapısını oluşturan diğer kurumların ise onun üzerinde ona göre şekillendiği olgusu ortaya çıkmaktadır. Eğitimin kendisi ekonomik bir etkinlikken, toplumsal hayatın bütün bağlamlarının ekonomik bir boyutu da olduğu dikkate alındığında her eğitim etkinliğinin doğrudan/dolaylı bir ekonomik işlevinin de olduğu ortaya çıkar. Şöyle ki, en basit yaklaşımla toplumun her alanda duyacağı iş gücünün yetiştirilmesi kabaca eğitimin ekonomik işlevidir. Daha karmaşık bir süreç olarak en kompleks insani ve toplumsal hatta uluslararası etkinlik ve etkileşimler özünde ekonomik ilişkilerdir. Bu ilişkilerin yöntem, içerik ve sonuçları doğrudan eğitimle şekillenen olgulardır.

Eğitimin en temel ekonomik işlevi beşeri sermayenin oluşturulması ve geliştirilmesidir. Bu bağlamda insan kaynağının, toplumun ihtiyaç duyduğu her bakımdan yetiştirilmesi, ihtiyaç duyulan özel alanlar için gerekli uygulamaların gerçekleştirilmesi temel esastır(Teyfur, 2015).

Suriyelilerin nicel olarak topluma entegrasyonları dikkate alındığında mevcut şartlarda büyük bir kitle Türkiye beşeri sermayesine dâhil olmuştur. Ancak yukarıda da tartışıldığı gibi bu kitlenin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, Suriye’de mensup olduğu sosyal tabaka/sınıf bakımından genel profili olumlu bir tablo ortaya çıkartmamaktadır. Eğitim düzeyindeki öğrenci sayısı nicel olarak dezavantaj ancak bu çocukların Türk eğitim sistemi ile eğitilmeleri ile ortaya çıkacak olumlu sonuç ise avantaj olarak değerlendirilebilir.

Eğitimin ekonomik olarak sağlayacağı toplumsal hareketlilik Suriyeli öğrenciler açısından entegrasyonu hızlandıracak ve kolaylaştıracak bir etki olarak değerlendirilmelidir. Eğitimin sağlayacağı bu imkânın somut sonuçları ilk aşamada kısa vadede olmasa da Türkiye’de doğan ikinci kuşak ve onların çocuklarında kolaylıkla gözlemlenebilecektir. Eğitim yoluyla iş hayatına dâhil olma, ekonomik etkinliklerde bulunma fonksiyonel olarak bütünleşmeyi sağlayacak en temel unsurdur. Eğitimin kuşaklar arası gelişmeyi sağlama işlevi Suriyeli öğrencilerin toplumsal bütünleşmesi bakımından da toplumsal hareketliliğe bağlı olumlu sonuçlar doğuracaktır. Bu sürecin en somut örneği, 1960’larda Almanya’ya işçi olarak giden ilkökul mezunu bir kişinin birinci kuşak çocuğunun mesleki eğitimi sonrası teknisyen olması ve iş yaşamına dâhil olması, ikinci kuşak torununun ise yükseköğretim sonrası mühendis olarak iş yaşamına dâhil olması şeklinde ele alınabilir. Benzer durum Suriyeli öğrenciler için de aynı şekilde söz konusudur.

2.6.Gizli İşlevler

Bütün temel toplumsal kurumların açık ve gizli işlevleri olduğu gibi eğitimin de gizli işlevleri vardır. Bu işlevler bireyi koruma, eş seçme, işsizliği geçici olarak önleme vb. şeklinde sıralanabilir. Süreç olarak eğitimin bireyi her bağlamda koruma işlevi temel bir unsurdur. Çocukların bedenlen, ruhen ve toplumsal olarak zararlı dış etkilerden korunması eğitimin temel işlevidir. Bu bağlamda yeni bir toplumsal yapıya ve kültüre entegre olmaya çalışan Suriyeli çocukların korunması eğitimle

ulaşılacak temel amaç olmalıdır. Olumsuz ailevi ve toplumsal şartlarda Suriyeli çocukların suça sürüklenmesi kaçınılmaz olacaktır. Eğitimin eş seçme gizli işlevi Suriyeliler açısından da kısa vadede olmasa da orta ve uzun vadede evlilikler yoluyla toplumsal bütünleşmeye katkı sağlayacaktır. Uzun bir süreç olarak formel eğitim, öğrencileri eğitim sisteminin içinde bulundurduğundan bu süreçteki öğrenciler işsiz olarak değerlendirilmemektedir. Aynı durum ortaöğretim düzeyinde olmasa da yükseköğretim düzeyindeki Suriyeli öğrenciler için de geçerlidir.

3. SONUÇ

Coğrafyamızda yaşanan sorunlu sürece bağlı olarak Türkiye'ye sığınan ve sayıları yaklaşık 4 milyonu bulan Suriyeliler toplumsal yapımıza yeni bir demografik olgu olarak dâhil olmuşlardır. Bu dâhil oluş, salt nicel bir katılım, dâhil olma değildir. Suriye iç savaşının ve bölgemizde yaşanan diğer sorunların sonucu olarak ortaya çıkan bu durum küresel, bölgesel ve Türkiye açısından doğuracağı sonuçlar bakımından insani ve toplumsal olarak önemli bir olgudur. Suriyelilerin Türkiye'ye gelmeleri ile ilgili başlangıçta yaşanan tartışmalar, süreçle ilgili eleştiriler ve bundan sonra ne olacağına ilişkin öngörü ve beklentilerin tamamının dışında bugün yüz yüze olduğumuz daha somut bir olgu ve sorun olarak süreç içinde ülkemize gelen bu insanların toplumsal yapımıza nasıl entegre edilecekleridir. Bu sürecin en etkin ve işlevsel aracı doğal olarak eğitimidir. Suriyelilerin her yaş ve kademede eğitim sürecinde nelere dikkat edilerek eğitilecekleri eğitimin temel işlevleri bakımından toplumsal bütünleşme dikkate alınarak yapılmamıştır. Buradaki yaklaşım sorun çözme odaklı ve süreci her iki toplumsal kesimi manevi ve fonksiyonel olarak bütünleştirmeye yönelik olmalıdır. Süreçten beklenen sonuç ise işe dönük ve pratik olmalıdır. Eğitimin toplumsallaştırma işlevi, ekonomik işlevi ve özellikle siyasal işlevi bu bakımdan büyük önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Arslanoğlu, İ.(2015). Genel Sosyoloji, Gazi Yayınları, Ankara.
- Doğan, İ. (2011). Eğitim Sosyolojisi, Nobel Yayınları, Ankara.
- Konuk, O.(2002). Toplum ve Eğitim, Sosyolojiye Giriş, Editör: İhsan Sezal, Martı Kit.
- Erden, M.(2014). Eğitim Bilimlerine Giriş, Arkadaş Yay. Ankara.
- Tezcan, M.(2015). Eğitimin Toplumsal Temelleri, Eğitim Bilimlerine Giriş, Editör: Veysel Sönmez, Anı Yayınları, Ankara.
- Teyfur, M.(2015). Eğitimin Ekonomik Temelleri, Eğitim Bilimlerine Giriş, Editör: Nevin Saylan, Anı Yayınları, Ankara, 2015.